

børlighed, som maa tilbagevises, naar man i den politiske Agitation har ment at kunne tillade sig at sigte Partier her i Rigsdagen for at være uneutrale, og for Venstres Vedkommende nedlægger jeg en alvorlig Protest imod Brugen af den Slags Midler. At føre en neutral Udenrigspolitik er jo ikke noget, det nuværende Ministerium har fundet paa. Den Politik har det arvet og fortsat efter de 5 foregaaende Venstreministerier. Det er jo heldigvis ikke her som i Grækenland, hvor man er uenig om, hvilken Udenrigspolitik der skal føres under den forhaandenværende Situation. Her gaar jeg ud fra — og det glæder mig at se, at den højtærede Indenrigsminister i det andet Ting ogsaa har erkendt det —, at i Rigsdagen er der ingen Partier, der kan sigtes for at være uneutrale. I flere andre neutrale Lande har man jo kunnet holde Rigsdagsvalg under den nuværende europæiske Krig uden Forstyrrelser eller Indblanding udefra, hvorfor skulde vi da ikke ogsaa her i Danmark kunne gaa til Valg? Og saa meget mere som vi jo har den særlige Anledning, som ingen anden Nation har i Øjeblikket, at vi har en Grundlov, som endnu ikke er traadt i Kraft, og hvorefter der ikke har været holdt Valg.

Konseilspræsidenten omtalte i Gaar ved Lovforslagets Fremsættelse, at der vil blive et lille Tidsrum fra den gamle Grundlovs Ophør, indtil Landstingsvalg efter den nye Grundlov er afholdt, altsaa nogle Uger, hvor vi ikke har en beslutningsdygtig Rigsdag. Det er jo rigtigt, men saaledes har det været hver Gang, vi her i Landet er gaaet over fra en gammel til en ny Forfatning. Da Fællesforfatningen af 2. Oktober 1855 blev afløst af den saakaldte Novemberforfatning af 18. November 1863, bortfaldt det tidligere Rigsraads Mandater den 31. December 1863, men Nyvalgene fandt ikke Sted før i Marts Maaned 1864, altsaa først 3 Maaneder efter. Og da Grundloven af 28. Juli 1866 traadte i Kraft, gik man ud fra, at den tidligere Rigsdags Mandater opførte ved Stadfæstelsen af den nye Grundlov, men desuagtet fandt Nyvalg til Folketing og Landsting først Sted henholdsvis den 12. og 18. Oktober s. A., altsaa over 2½ Maaneder efter. En saadan Uregelmæssighed finder jo heldigvis kun Sted, naar vi gaar fra en gammel til en ny Forfatning. Ogsaa nu i dette Tilfælde vil der blive et tomt Rum paa nogle Uger, hvor der ikke er nogen beslutningsdygtig Rigsdag, men i den Tid har vi jo som sædvanlig Kongen

og et ansvarligt Ministerium, og jeg gaar ud fra, at intet Ministerium vilde foretage Handlinger eller Skridt af nogen Art, som det ikke var trygt for vilde blive godkendte og billigede af den Rigsdag, som traadte sammen, naar Valgene til begge Ting efter den nye Grundlov var tilendebragte. Jeg minder i øvrigt om Grundlovens § 25, der siger, at i særdeles paa-trængende Tilfælde kan Kongen, naar Rigsdagen ikke er samlet, udstede foreløbige Love. Man vilde maaske herved kunne komme over Vanskeligheden, hvis en saadan indtraadte i dette Mellemlum mellem den nye og den gamle Forfatning. Jeg er imidlertid ikke rigtig klar paa, hvad den højtærede Konseilspræsident mente med de Udtalelser, han i Gaar fremsatte angaaende dette Forhold. Den højtærede Konseilspræsident sagde: „Der rejser sig forskellige Spørgsmaal om, hvorledes man vil forholde sig i det Tilfælde, at der skulde blive nødvendig Brug for en Rigsdag fra den Tid, hvor den ordinære Rigsdag, som sammentræder i Oktober dette Aar, er opløst, og indtil Valgene til den nye Rigsdag efter den nye Grundlov i Begyndelsen af November kan være helt afsluttede. Men det er mit Haab, at man under Forhandlingerne her med god Villie fra alle Sider vil kunne naa til Forstaaelse af, hvorledes man i et saadant Tilfælde vil have at forholde sig.“ Jeg gaar nemlig ud fra, at i det Øjeblik den nye Grundlov er traadt i Kraft, opfører den gamle, og at de Mandater til Folketing og Landsting, som indehaves efter den gamle Grundlov, dermed er opførte. Ministeriet vil selvfølgelig gøre sig Umage for, at Tidsrummet mellem Ophøret af den gamle Grundlov og den nyes Ikrafttræden bliver saa kort, som Loven og Forholdene hjemler, men den gamle Grundlov kan ikke kaldes til Live igen, naar den er død. Bagesen har jo Ret, naar han siger, at

„ingen, ingen Moders Sjæl
kan slaa tilgavns en død ihjel“.

Naar den gamle Grundlov er sat ud af Kraft, kan den ikke sættes i Kraft igen, og den Rigsdag, som bliver opløst og forsvinder, naar den gamle Grundlov forsvinder, kan ikke med nogen Lovhjemmel indkaldes paa ny. Jeg vil spørge den

Rettelse.

Sp. 5450, L. 2 f. n.: „Expresserpolitik“, læs: Erpresserpolitik.